

Biznes w czasie pandemii

PROCEDURY

Przekształcenie spółki, a obowiązki wynikające z subwencji PFR

Projekt objęcia spółek komandytowych oraz niektórych spółek jawnych podatkiem CIT spowodował, że większość z nich zaczęła przygotowywać się do zmiany formy prawnej. Taka zmiana może mieć wpływ na uprawnienia do subwencji otrzymanej z Polskiego Funduszu Rozwoju na zwalczanie skutków pandemii.

Justyna Sadarska

Adwokat Sadarska Kancelaria Prawna

Z uwagi na skutki prawne przekształcenia, konieczne jest przeanalizowanie tego procesu, pod kątem konsekwencji jakie poniesie spółka w sferze gospodarczej.

Dobrym przykładem może być wpływ skutków przekształcenia na umowy zawarte w związku ze zwalczaniem skutków epidemii Covid-19 w ramach rządowej tarczy antykrzysowej. Są one różne w zależności rodzaju podmiotu objętego subwencją. Zgodnie z zasadami ubiegania się o udział w programie rządowym – Tarcza Finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju (PFR), konsekwencje przekształcenia są odmienne dla małych i średnich przedsiębiorców (MŚP) oraz dużych firm. Regulamin tarczy finansowej dotyczący MŚP nie przewiduje bowiem wymogu uzyskania zgody PFR na przekształcenie tych podmiotów, natomiast regulamin dotyczący przyznawania subwencji dla dużych firm taki obowiązek zawiera przy niektórych formach dofinansowania.

Przekształcenie i jego skutki

O przekształceniu możemy mówić w znaczeniu gospodarczym oraz prawnym. Przekształcenie w znaczeniu gospodarczym to np. zbycie przedsiębiorstwa spółki oraz likwidacja spółki, która to przedsiębiorstwo to była. Przekształcenie prawne to takie, dla którego przepisy Kodeksu spółek handlowych (KSH) przewidują specjalną procedurę zmiany formy prawnej przedsiębiorcy np. spółki komandytowej w spółkę jawną. Co to oznacza? W pierwszym przypadku – to, że spółka przestaje istnieć, w drugim, że dalej mamy do czynienia z tym samym podmiotem, ale działającym w zmienionej formie prawnej.

Przekształceniu, zarówno w sensie gospodarczym jak i prawnym, ulec może każda spółka tj. cywilna, jawna, partnerska, komandytowa, komandytowo-akcyjna, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, prosta spółka akcyjna oraz spółka akcyjna, jak również jednoosobowy przedsiębiorca. W szerszym ujęciu o przekształceniu mówimy również w przypadku podziału lub połączenia spółek handlowych.

Przekształcenie gospodarcze, w przypadku MŚP, prowadzące do likwidacji łączy się z koniecznością zwrotu 100 proc. uzyskanej od PFR w ramach tarczy finansowej subwencji, jeżeli nastąpi to w ciągu 12 miesięcy od jej przyznania. Skutek ten nie następuje, jeżeli mamy do czynienia z przekształceniem prawnym prowadzącym do zmiany formy prawnej przedsiębiorcy, bowiem w tym wypadku następuje kontynuacja działalności tego podmiotu.

PRZYKŁAD 1:

Spółce komandytowej, będącej mikroprzedsiębiorcą, przyznana zostaje subwencja w dniu 1 sierpnia 2020 roku, zgodnie z wnioskiem złożonym przez spółkę w dniu 10 lipca 2020 roku. Spółka podejmuje decyzję o przekształceniu w spółkę jawną, które następuje w dniu 15 kwietnia 2021 roku. Spółka jawna zachowuje prawo do subwencji.

PRZYKŁAD 2:

Przedsiębiorcy jednoosobowemu zaliczanemu do MŚP przyznano subwencję w dniu 20 czerwca 2020 roku. Z uwagi na stan zdrowia przedsiębiorca podejmuje decyzję o przekazaniu dzieciom przedsiębiorstwa w formie darowizny w dniu 24 grudnia 2020 roku. Tego samego dnia dokonuje wykreślenia z CEiDG, bowiem nie zamierza kontynuować działalności gospodarczej. W tym wypadku będzie zmuszony dokonać zwrotu 100 proc. subwencji.

Na podstawie KSH

Regulacje odnoszące się do przekształcenia prawnego zawiera Kodeks spółek handlowych i dotyczą one:

1. spółek handlowych osobowych, do których zaliczamy spółki jawne, partnerskie, komandytowe i komandytowo-akcyjne oraz spółek kapitałowych, do których zaliczamy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, proste spółki akcyjne i spółki akcyjne, dopuszczając przekształcenie:
 - spółek osobowych w inne spółki osobowe, np. spółki komandytowej w jawną czy jawnej w komandytowo-akcyjną,
 - spółek osobowych w spółki kapitałowe np. spółki komandytowej w spółkę akcyjną lub spółki partnerskiej w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością,
 - spółek kapitałowych w spółki osobowe, np. spółki akcyjnej w spółkę jawną,
 - spółek kapitałowych w inne spółki kapitałowe, np. spółka akcyjna w prostą spółkę akcyjną;
2. spółki cywilnej oraz
3. przekształcenia przedsiębiorcy jednoosobowego.

Działalność prowadzona w wyżej wskazanych form prawnych może zostać zaliczona do MŚP lub dużych firm na gruncie subwencji udzielanych przez PFR.

Likwidacja, upadłość, restrukturyzacja

Nie ma możliwości przekształcenia spółki znajdującej się w likwidacji, która rozpoczęła podział majątku, ani spółki w upadłości obejmującej likwidację majątku spółki. Możliwe jest przekształcenie spółki w upadłości z możliwością zawarcia układu. Przekształceniu może również ulec spółka w restrukturyzacji, co jest istotne z uwagi na znaczny wzrost liczby restrukturyzacji rozpoczętych w związku z pandemią.

Konsekwencje prawne

Spółce przekształconej przysługują prawa i obowiązki spółki prze-

kształconej i co do zasady staje się ona podmiotem zezwoleń, koncesji oraz ulg, chyba że co innego przewiduje ustawa, decyzja dotycząca koncesji lub ulgi. Przykładem regulacji ograniczającej kontynuację praw i obowiązków jest art. 13 ustawy o transporcie drogowym statuujący zakaz przenoszenia uprawnień wynikających z licencji na osobę trzecią. Ustawa zawiera jednak przepisy przełamujące to ograniczenie, bowiem przewiduje, iż w razie przekształcenia przedsiębiorcy posiadającego licencję lub zezwolenie na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego, organ przenosi, w drodze odrębnej decyzji, uprawnienia z niej wynikające na podmiot przekształcony. Bez wydania takiej decyzji, nie można by kontynuować działalności transportowej. Dlatego istotne jest, aby przed rozpoczęciem procesu przekształcenia dokonać due diligence prawnego i również podatkowego spółki, bowiem zmiana formy prawnej może powodować zmiany również w sferze praw i obowiązków, które mogą się okazać niekorzystne.

Z dniem przekształcenia wspólnicy spółki przekształcanej stają się wspólnikami spółki przekształconej.

Kluczowe etapy

Proces przekształcenia składa się z kilku kluczowych etapów, które co do zasady wymagane są w procesie przekształcenia większości spółek. Są to:

- sporządzenie planu przekształcenia,
- powzięcie przez wspólników uchwały o przekształceniu,
- powołanie organów spółki przekształconej,
- dokonanie wpisu spółki przekształconej do Krajowego Rejestru Sądowego oraz wykreślenia z KRS spółki, która uległa przekształceniu.

Przebieg każdego z tych etapów wymaga czasu. Ważne jest więc, aby ustalić plan działania z uwzględnieniem terminów ustawowych. Ponieważ przekształcenie następuje z chwilą wpisu spółki przekształconej do rejestru KRS, niebagatelne znaczenie ma również długość postępowania rejestrowego. Czasami bowiem różnica jednego dnia może zadecydować o utracie uprawnień przysługujących spółce przekształcanej. Poniżej omówienie poszczególnych etapów przekształcenia.

1. Plan przekształcenia

Kluczowym dokumentem w procesie przekształcenia większości spółek jest plan przekształcenia. Zawiera on najważniejsze dla wspólników informacje o tym w jaki sposób będzie ukształtowana spółka pod względem majątkowym oraz funkcjonalnym. Plan przekształcenia w szczególności zawiera takie informacje jak wartość bilansowa majątku spółki lub wartość udziałów. Do planu dołącza się w szczególności projekt uchwały, którą wspólnicy będą musieli podjąć, projekt umowy lub statutu spółki przekształconej, sprawozdanie finansowe sporządzone dla celów przekształcenia. Plan

przekształcenia spółki akcyjnej należy ponadto poddać badaniu biegłego rewidenta.

W celu uproszczenia procedury w niektórych przypadkach sporządzenie samego planu przekształcenia nie jest wymagane. Dotyczy to przekształcenia spółki jawnej, w której wszyscy wspólnicy prowadzili sprawę spółki, w spółkę kapitałową; spółki jawnej i partnerskiej, w których wszyscy wspólnicy prowadzili sprawę spółki, w inną spółkę osobową oraz przekształcenia spółki cywilnej w spółkę handlową. W każdym natomiast wypadku obligatoryjne jest przygotowanie projektu uchwały o przekształceniu oraz projektu umowy lub statutu spółki.

2. Uchwała wspólników

Obligatoryjnym etapem jest podjęcie uchwały o przekształceniu spółki. W spółkach osobowych uchwałę podejmuje wspólnicy, w spółkach kapitałowych – zgromadzenie wspólników. Do podjęcia uchwały w spółkach osobowych, konieczna jest obecność wszystkich uprawnionych wspólników, w przeciwnym razie uchwała nie będzie ważna. Uchwała powinna być umieszczona w protokole sporządzonym przez notariusza. Podjęcie uchwały zastępuje zawarcie umowy spółki przekształconej albo zawiązanie spółki akcyjnej oraz powołanie organów spółki, tym samym nie jest konieczne odrębne zawarcie przez wspólników umowy lub podpisanie statutu.

Uchwała określa typ spółki, w jaki sposób spółka zostaje przekształcona, wysokość kapitału zakładowego, kapitału akcyjnego lub wysokość sumy komandytowej, zakres praw przyznanych wspólnikom, nazwiska i imiona członków zarządu lub wspólników prowadzących sprawę spółki oraz zgodę na treść umowy lub statutu spółki przekształconej.

3. Powołanie organów spółki przekształconej

Uchwała przekształceniowa zastępuje powołanie organów spółki przekształconej. W przypadku przekształcenia w spółkę osobową konieczne jest wskazanie imion oraz nazwisk wspólników prowadzących sprawę spółki i mających ją reprezentować, zaś w przypadku przekształcenia w spółkę kapitałową w uchwale o przekształceniu muszą być wskazane imiona oraz nazwiska członków zarządu tej spółki. Jeżeli planowane jest powołanie rady nadzorczej czy komisji rewizyjnej, w treści uchwały przekształceniowej powinny znaleźć się także dane członków wchodzących w skład tych organów.

4. Wpis do rejestru

Ostatnią fazą procesu jest dokonanie wpisu do KRS spółki przekształconej oraz wykreślenie spółki, która została przekształcona. Wpis do rejestru przekształcenia dokonywany jest na wniosek i następuje równocześnie w wykreśleniu z rejestru spółki, która została przekształcona. W przypadku przekształcenia spółek cywilnych, poza wpisem spółki do KRS, konieczne jest wykreślenie z urzędu z rejestru przedsiębiorców wzmianki, że wspólnicy podlegający

wpisowi do rejestru działali w formie spółki cywilnej.

Przekształcenie a podatki

Zgodnie z ordynacją podatkową (art. 93a) przekształcenie powoduje co do zasady kontynuację praw i obowiązków podatkowych. Zasada kontynuacji doznaje jednak ograniczeń przede wszystkim ze względu na brak możliwości przejścia praw i obowiązków z powodu na różnicę przepisów w zależności od podmiotu, którego dotyczą. Taka sytuacja występuje najczęściej ze względu na różnice w opodatkowaniu podatkiem dochodowym spółek lub wspólników spółek przekształconych i przekształconych. I tak, przekształcenie spółki kapitałowej w spółkę osobową (za wyjątkiem, od 1 stycznia 2014 r. spółki komandytowo-akcyjnej, i planowanych od maja 2021 r. spółek komandytowych i niektórych jawnych) powoduje zmianę podatnika podatku dochodowego, którym w miejsce spółki kapitałowej stają się poszczególni wspólnicy przekształconej spółki osobowej. W zależności od ich cywilnoprawnego statusu wspólnicy podlegają opodatkowaniu podatkiem PIT bądź też podatkiem CIT.

Jako kolejny przykład wskazać można brak dopuszczalności objęcia sukcesją generalną roku podatkowego niepokrywającego się z rokiem kalendarzowym. Na gruncie ustawy o PIT rokiem podatkowym może być wyłącznie rok kalendarzowy, dlatego też przy przekształceniu spółki osobowej w kapitałową nie ma możliwości przejścia uprawnień związanych z rokiem podatkowym zawartym w ustawie o CIT.

Jak widać przekształcenie wymaga zatem dokonania w każdym przypadku szczegółowej analizy przepisów obowiązujących ustaw podatkowych, aby nie zostać zaskoczonym jego skutkami po fakcie.

Przekształcenie w dobie Covid-19

Skutki przekształcenia mogą mieć wpływ na uprawnienia otrzymane w związku z pomocą uzyskaną w ramach subwencji mających na celu zwalczanie skutków pandemii. Przepisy dotyczące subwencji dla dużych firm przyznanych przez PFR wymagają, w niektórych przypadkach, uzyskania zgody Funduszu na dokonanie takiego przekształcenia. W przypadku MŚP zgoda taka nie jest wymagana, natomiast należy poinformować Fundusz o zamiarze dokonania przekształcenia, a po jego dokonaniu przekazać nowe dane, gdyż w związku z dokonaniem przekształceniem zmianie ulegnie nazwa podmiotu. /@

podstawa prawna: Ustawa z 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r., poz. 1526)

podstawa prawna: Ustawa z 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r., poz. 1325)